

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 25.

V Ljubljani, v soboto 24. junija 1899.

Letnik IV.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. Naročnina je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 7 novč. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravnističu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnističu sta v Ljubljani, Gradišče štev. 15. Uradne ure od 9—12 ure dcp. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

V zjedinenju svoboda!

Zagreb, 22. junija 1899.

Bratski hrvatski pozdrav sporočam najprej slovenskim bratom in v prvi vrsti cenjenim čitateljem „Slovenskega Lista“. Protivniki naši nimajo radi bratskih pozdravov med rodnimi brati Hrvati in Slovenci, kajti ti pozdravi jih spominjajo našega narodnega jedinstva, ampak neprestano si prizadevajo, da bi se izvršilo njihovo geslo: „Divide et impera — déli in vladaj!“ To je bilo že od nekdaj in je še danes začetek in konec njihove politike, politike, ki ni le nam Hrvatom in Slovencem, temveč vsem Slovanom neizmerno sovražna in škodljiva. Vprašanje je sedaj, če smo se mi v teku tisoč let kaj naučili, če smo spoznali kaj so vsiljivi je-robi, ki se sladkajo v obraz kot bi nam bili dobri očetje, za hrbtom nam pa strežejo po življenju, vprašanje je, če poznamo najhujše nasprotnike svoje, in kako se do njih vedimo v prihodnje.

Dolga stoletja smo bili Hrvati in Slovenci bramba proti Turkom, s srčno krvjo so naši očetje branili Evropi krščanstvo in svobodo, oni pa, ki nas danes psujejo, so si za našim hrbtom lahko mirno gradili domove vede in bogastva. Le redkokdaj je zasijala našim pradedom zvezda sreče in zmage. Bilo je pač to današnji dan, 22. junija leta 1593., ko so združeni Slovenci in Hrvati slavno premagali Turke pri Sisku. To je storila sloga, katero je podpirala sreča junaška, a bilo je malo takih dnij za onimi slavnimi dnevi, ko se je lesketala v polnem blišču krona svobodnih hrvatskih kraljev.

In danes? Nekdaj močna Hrvatska leži razkosana, povsod se kaže sled tujčeve pete in isto nekako velja tudi za Slovensko. Drobtinice naših prav nam polaga tujec na mizo kot miloščino. To je plod 800letnega jarma, ki nas je ožulil do kostij in vcepil tlačansko kri. Do tal se vklanjam tujcu, ki hoče nadaljevati nad nami svojo oblast, niti za las se pa ne ukloni brat bratu, da bi mirno in svobodno skupaj živela pod jednim krovom. Tedaj ima protivnik naš lahek posel.

Da se otresemo tujčevega jarma, bodi nam poglavitno delo: naše bratsko zblizanje in sloga. Nasprotnikom stoji na strani začasna moč, do katere so prišli po naši neukretnosti, na naši strani pa stojita pravo in resnica. Protivniki imajo geslo: Déli in vladaj, naše geslo pa bodi v bodoče: V zjedinenju svoboda!

Ta deviza bodi zapisana na kulturnih in bojnih praporih Hrvatov in Slovencev. Ako se bratski zjedinitimo, postanemo kmalu svoji gospodarji na svobodni zemlji naši, brez sloge pa ostanemo večni sluge in v zasmeh sosedom našim. Bratski pozdrav kličem tedaj v imenu hrvatskih rojakov vrlim Slovencem. Po vsej Sloveniji pa se odmah razplámti težnja in živo hrepenenje po najtesnejem združenju s Hrvati. V zjedinenju svoboda!

Zakaj propadamo koroški Slovenci?

III.

(Konec.)

Posebno kriv, da propadamo, je dalje nedostatek, ki pa izvira ravno iz naših žalostnih

šolskih razmer. Pomanjkuje nam namreč slovenske inteligence, ki bi narod učila in budila. Mnogo, mnogo mladih močij se nam izgublja. Bolj nadarjeni dečki gredo po dovršenih ljudskih šolah v mesta, da tam nadaljujejo učenje. Prezirajoč svoj jezik, vpiše se marsikak Slovenec za Nemca, izšla se kot Nемеc in je potem, ko vstopi v javno življenje, zagrizen protivnik lastnemu rodu. Le požrtvovalnosti duhovnikov in zavednosti nekaterih rodoljubnih starišev se zahvalimo, da se nahaja na naših srednjih šolah še vsaj nekaj Slovencev. Pa še ti v svojem jeziku premnogokrat prav slabo napredujejo, a to ni čudo, ker se ga prav učili niso. Pravega veselja do materinega jezika nimajo, slovenskih knjig čitati nočejo, med seboj slovenski govoriti se sramujejo in tako dokončavši srednješolske študije mnogi še v svojem slovenskem jeziku pravilno in gladko govoriti ne znajo. Taki so potem tudi v javnem življenju: radi se izogibljejo slovenske družbe in svojemu narodu več škodujejo, kot koristijo. Primanjkuje nam celo delavne slovenske duhovščine in vsa hvala gre onim rojakom, ki nam iz sosednih dežel prihajajo v pomoč. O posvetni slovenski inteligenci, ki bi se svoje narodnosti res zavedala, pa še govora ni. In če kmečko ljudstvo sliši slučajno kje govoriti dva posvetna gospoda slovenski, je to že cel dogodek, ki se raznese takoj po vsej okolici. Da bi govorila visoka gospoda med seboj malovredni slovenski jezik, je za naše priprosto ljudstvo nekaj čisto nenavadnega, skoraj neumljivega. Če se pa v višjih krogih slovenski jezik tako zaničuje, kako naj ga priprosto ljudstvo še spoštuje? Zato pa je tudi prva skrb mnogih starišev, da dajo svoje otroke kakor hitro mogoče učiti se one toli hvalisane nemščine.

In ta med Slovenci razširjena slaba navada, da se otroci, ko so dovršili domačo šolo, pošiljajo za jedno ali dve leti v šolo v mesto ali pa v službo v nemške kraje, da se tam priučijo nemščine, ta slaba navada je tudi mnogo kriva, da pojema pri nas ugled slovenskega jezika. Narobe pa, da bi kak Nемеc prišel med Slovence učiti se slovenskega jezika, to se nikdar ne zgodi. In če usoda slučajno prinese kakega Nemca v slovenske kraje, slovenske govorice se ne privadi, naj biva med Slovenci tudi 50 let. Slovenci pa, ki so bivali med Nemci le nekaj časa, zaljubijo se v nemščino tako, da potem, ko pridejo domov, domačega jezika skoraj poznati nočejo in žlobudrajo o vsaki priliki pokvarjeno nemščino.

Kot važen vzrok, da na Koroškem nemštvo tako dobro vspeva, navaja nam nemški zgodovinar Josip Wagner v svoji knjigi: „Das Herzogthum Kärnten“ zakone, ki se sklepajo med Slovenci in Nemci. In koliko takih narodno mešanih zakonov se pri nas sklene ne le v nižjih slojevih ljudstva, ampak tudi v višjih krogih! Koliko rodbin se na ta način ponemči! V vseh teh mešanih zakonih vlada potem vedno le nemški jezik. Premnogokrat je oče navdušen Slovenec, ves vnet za narodno stvar, a žena je Nemka in njegovi otroci slovenskega jezika še poznajo ne, dà, čestokrat so mu zakleti sovražniki. Oče ne gradi, sin pa podira, kam pridemo potem?

Vzrok narodnega propada je tudi pomanjkanje pravih rodoljubov, odločnih, neustrašenih prvoboriteljev in sposobnih voditeljev, ki res ljubijo svoj narod, ki nesebično delujejo za njegov blagor in ne iščejo pri svojem narodnem delovanju lastne koristi, rodoljubov, ki imajo jekleno voljo in dober kos potrpežljivosti, ki si znajo s prijaznim, poljudnim vedenjem in ravnanjem pridobiti srce ljudstva, in o katerih je ljudstvo prepričano, da mu hočejo le dobro. Pa, žal, takih rodoljubov imamo malo, in še ti obnemagujejo, kajti pot jim je s trnjem stлана, pomoči pa od nikoder nij.

Mnogo, mnogo smo krivi Slovenci sami, da imamo na Koroškem tako malo ugleda in ve ljave, da nas tujec prezira in zatira. Le oglejmo si bolj natanko naše narodno življenje in delovanje! Kakšna zaspanost, vnemarnost, popustljivost in zanikernost! Imamo sicer na Koroškem kraje, ki so na glasu kot narodno probujeni, imamo slovenske občine, slovenske župane, slovenske šolske svete, a uraduje se skoraj povsod le nemški in le 2 občini in 2 šolska sveta uradujeta na vsem Koroškem v slovenskem jeziku. Kako pa naj pride slovenščina do rabe pri uradih, kjer poslušajo Nemci, če se je Slovenci sami pri uradovanju posluževati nočejo?! Hočemo, da bi se tujci učili našega jezika, da bi ga drugi spoštovali, a se ga sami ne učimo in se ga sami sramujemo! Če pride kak gosposki človek med naše ljudstvo, pozdravlja in nagovarja ga vse nemški, in ko se shajajo o nedeljah pred cerkvijo slovenski možaki, kolikokrat čuješ med njimi nemških pozdravov! Če si je kdo pridobil le količkaj znanja nemščine, prodaja to svojo modrost o vsaki priložnosti. Pred uradniki, če so tudi slovenske zmožni — vsaj jedna oseba se nahaja gotovo pri davkarjih in sodnijah v slovenskih krajih, ki ume slovenski — tolče svojo smešno nemščino, če jo tudi za silo lomi. Kaj nam pomagajo vedne tožbe v naših listih o naših nemških uradih, ki nam zares niso ravno prepričajni, kaj nam pomaga, če še tolikokrat zahtevamo po naših časnikih in poslancih za Slovence slovenskih uradnikov, ko se pa v resnici malo zmenimo za nje, ker še toliko odločnosti in poguma nimamo, da bi zahtevali pravico v svojem jeziku tam, kjer nam gre. Zato je pred našimi uradniki navadno le tisti Slovenec, ki v resnici nemški nič ne zna, in takih ni veliko. Je li kje kak narod, ki bi svoj jezik tako malo cenil, kakor se to godi pri nas? Ko pride vojak domov na dopust in če se more celo pokazati z belo zvezdico na ovratniku, počuti se najboljši v nemškutarski družbi. V nemščini se zabavajo in kratkočasijo razni rokodelski pomagači, ki so se v tujini poleg rokodelstva naučili tudi nemški, nemški govori pri nas sploh vsak, ki hoče biti gospod. Seveda tudi dijaki, dika in nada naroda, menjijo, da zaostajati ne smejo. Kjerkoli se jih o počitnicah kaj snide in se jim jeziki malo razvežejo, teče jim nemščina tako gladko, kakor da bi bili sami pristni Germančki, posebno če so še v nižjih razredih, kjer je navadno domišljavost precej velika, pamet pa še bolj kratka. No, pa tudi nekaterim dijakom višjih šol, kateri sicer, če so sami med seboj, prav dobro govore slovenski in se radi navdušujejo za svoj narod, tudi tem upade kaj

rado srce v hlače in jezik se jim po slovenski sukati noče, če jim je treba občevati s kakim nemškutarskim veljakom, ali pa imajo celo čast, kratkočasiti kako nežno gospodično, naj si bo tudi samo revna točajka. Pismeno občevanje med Slovenci je navadno nemško, in če kdo sam nemščine ne zna, najame si nemščine zmožnega pisarja, da mu piše nemško pismo. Nemška pisma pošiljajo otroci iz tujine na dom starišem, ki tujega jezika še razumejo ne, in jaz sam sem moral biti že večkrat v takih slučajih tolmač. Kaj tacega je pač le možno med Slovenci! O takem rodu, ki svoj jezik tako malo ceni, veljajo pač ostre besede Levstikove:

»Rod, ki sam se zaničuje
in oholo ne spoštuje
vedno sebe in svojine
'rožje v srce sam si rine.
In kako h'če ta medloba,
da mu pride slavna doba?«

Ker pa Slovenci svoj jezik tako zanemarjajo in dajejo povsod prednost tujemu, nemškemu jeziku, ker se mnogi svojega rodu celo sramujejo, imajo pač naši nasprotniki lahko delo. Pomočnikov imajo povsod dovolj. V prvi vrsti so kajpada učitelji-odpadniki, krčmarji in druge vaške glave, ki vse storé, da narodno gibanje takoj v kali uduše. Vedno so na delu in marsikaterega ponižnega, lahkovernega Slovenca grabijo s svojo hinavsko prijaznostjo popolnoma na svojo stran, preslepijo ga tako, da zataji svoj lastni rod in iz pohlevnega jagnjeta postane požrešen volk. Takih žalostnih narodnih propalic v nekaterih krajih kar mrgoli. A najžalostnejše pri tem je, da je narodni odpadnik objednem i verski odpadnik. V cerkvi se ljudje ne ponemčijo, ampak čisto kje drugje; ne spačijo se po duhovniku, ampak po ljudeh, katerim je cerkev deveta briga, po ljudeh, ki imajo vnetega duhovnika za najhujše zlo človeške družbe, dalje po brezverskih spisih in nemškoliberalnih časnikih, ki delajo le na to, da bi uničili ugled duhovščine in zamorili v ljudstvu verski in narodni čut. Zato pa je pri nas na Koroškem boj za narod objednem tudi boj za vero. Da pa se ta boj za koroške Slovence srečno in častno konča, treba je pred vsem neustrašenih bojevnikov, izkušenih, modrih voditeljev, ki naj probude naš narod iz njegove čudne zaspanosti ter ga vnamejo in navdušijo za boj in delo, treba je istinitih rodoljubov, ki imajo za narod tudi dejanja ne pa same besede.

Skrajni čas je že, da se koroški Slovenci popolnoma otresemo škodljive zaspanosti in malomarnosti ter onega prenapetega nagibanja in naklonjenja k nemščini in da se precej odločno na vsi črti ustavimo pogubnemu delovanju in početju zakletega sovraga, ki nam hoče vzeti najdražji svetinji — vero in narodnost.

J.

Izvirni dopisi.

S Koroškega, 19. junija. (Slavnostna akademija). Velepomembne so slavnosti, pri katerih se navdušujejo narodnjaki z govori in petjem za narodno in versko delovanje, važne zlasti v deželi, kjer se moramo boriti za obstanek.

Leta 1892. so priredili slovenski bogoslovci v Celovcu v bratski zvezi s Čehi prvo slavnostno akademijo. Spominjam se, kako navdušeno mi je pisal tistikrat bogoslovec - Slovenec, sedaj župnik na Koroškem, omenjal pa tudi zapreke, s katerimi so se morali boriti rodoljubni mladi možje. Premagali so ovire in delo se je pričelo. Minilo pa je dolgih 7 let, predno so stopili bogoslovci zopet s samoslovenskim sporedom pred občinstvo.

Ker je 7. t. m. pokosila smrt blagega predsednika Mohorjeve družbe, je bilo treba akademijo preložiti. Vršila se je torej namesto 8. junija teden dnij pozneje.

Ob 5. uri se je zbralo lepo število koroških rodoljubov. Ni bila zastopana samo duhovščina, tudi posvetna inteligenca je pokazala, da nas je še nekaj Slovencev tudi na Koroškem. Poleg znanega boritelja za naše pravice, Vekoslava Legata, smo videli neustrašnega dr. Krauta, slovenske profesorje, trgovce, umetnike itd.

Slavnost je otvoril predsednik akademije, g. Janko Maierhofer. Pozdravil je navzoče občinstvo in ga zahvalil, da je prišlo v tako obilnem številu. Potem je zapel oktet pesem: „Pozdrav“. Nato je v dolgem, pa dobro premišljenem govoru razpravljajal predsednik o cerkvenopolitičnih bojih na Avstrijskem od leta 1848—1874. Pokazal je, kako so liberalci ovirali svobodni razvitek cerkve, pa s tem škodovali ne le veri, temveč tudi blaginji države in mirnemu razvoju posameznih narodov, katere družijo Avstrija.

Ljubka in nežna ruska narodna pesem „Sarafan“ je segla v srca vseh poslušalcev. Pel jo je gosp. Ivan Hornbök, prijeten lirčni tenor, spremljal pa je spretno na glasovirju gospod Alojzij Mlinar.

Gospod Jožef Dobrovč je deklamoval enega najlepših epskih proizvodov onemelega pesnika S. Gregorčiča: „Hajdukova oporoka“. Razločno in izrazito je predaval in kaka čutila so nam budile besede:

»Prost mora biti, prost moj rod,
Na svoji zemlji svoj gospod —

nam, ki živimo v potujčenem Korotanu — to se ne da izraziti, temveč le čutiti.

Nato je zadonela prelepa Foersterjeva skladba: „Pjevajmo“. Pevski zbor je pokazal, da je kos tudi težjim nalogam; pel je izborno in poslušalci so pritrjevalno ploskali.

Navdušeno, razvneto je govoril gosp. Ivan Drevenšek, ki si je izbral Prešernove besede — nekoliko prenarejene: „Vremena nam Slovincem bodo se zjasnila“ za motto. Pozival je na delo, resno delo, ki se ne zrcali v polnih čašah šampanjca, niti v velikih ogledalih sijajnih dvoran, kjer brusijo plesalci pete po parketnih tleh.

Priljubljeni Sattnerjev kvartet: „Pogled v nedolžno oko“ so peli gg: Hornbök, Neubauer, Mažir in Arnuš. Priznalno ploskanje občinstva je pričalo, da je bilo zadovoljno tudi s to točko sporeda.

Slavnost se je bližala svojem koncu. Gosp. predsednik je izrazil v sklepnih besedah zahvalo udeležencem in izrazil željo, da bi se snidli kmalo zopet. Prebral je došle brzojavke in pisma. S pozdravom so se odzvali vabilu tudi rusinski in moravski bogoslovci.

Še je zadonela iz krepkih grl stara, a vedno nova, vedno krasna pesem: „Lepa naša domovina“. Zadovoljni so odšli gostje, zadovoljni so bili z uspehom tudi prireditelji.

Naj omenim, da je pokazala ta slavnost lepo slogo, ki družijo na Koroškem duhovnike in lajike. Ta sloga bodi neprodiren jez, čez katerega se ne bo vsulo valovje zagrizenih sovražnikov našega naroda.

Vsa čast pa tudi preč. vodstvu bogoslovja, ki slavnosti ni oviralo in ki je sledilo pazno vsem točkam sporeda, dasi ni večče našemu jeziku.

Včeraj, to je v nedeljo, se je vršila volitev dveh odbornikov „Družbe sv. Mohorja“. Z lepimi besedami je proslavil spomin umrlega prošta dr. Müllerja in zvestega Mohorjana trgovca Rossbacherja preč. gosp. školastik in drž. poslanec Lambert Einspieler. Nato sta bila izvoljena na predlog gosp. tajnika Rozmana z vsklikom gg. profesor Apih in stolni kapelan Hribar. — Odbor je izvolil dosedanega podpredsednika, preč. g. Lamb. Einspieler-ja predsednikom, in g. blagajnika Šim. Janežič-a podpredsednikom Mohorjeve družbe. Število udov je letos nekoliko zrastle!

Složno torej delujemo Koroški duhovniki in lajiki. Složite se tudi na Kranjskem, da bomo imeli v vas zaslonbo in bomo s tem večjim pogumom odbijali napade. Sloga ni tako težka, treba je le ene stvari — volje!

Politiški pregled.

Veljava slovenskih poslancev na Dunaju. „Slovenec“ od četrtka poroča jako zanimive podatke o veljavi naših poslancev na Dunaju. Dobil so slovenski poslanci najboljše obljube od ministra, da bode za notarja v Logatcu imenovan Slovenec. Bilo je šest proslavcev Slovencev, a dobil je mesto mož nemškega srca, baje celo

Heilovec — Galle. „Ali naj naši državni poslanci sploh še komu verujejo, ali naj še igrajo žalostno in smešno ulogo kranjskih Janezov. s katerimi se hoče vsakdo norčevati?“ vpraša „Slovenec“. — Mi pa povemo vzrok našim vednim porazom. Minister ve, da so kranjski Janezi v gospodarski in kulturni zvezi z nemškimi Jožeti in tedaj si misli, da je vse jedno, če ustreže Jožetu ali pa Janezu. Ker pa z Jožetom redno drži Viktor, tedaj je na njihovi strani vedno tudi — victoria.

Poljaki imajo tudi nekaj dr. Tavčarjev. Poljski poslanec Rutovski je izdal brošuro, v kateri priporoča zvezo med Poljaki in Nemci, ker bi Poljaki več dobili, ako bi ne bili v desnici.

Rumuni hočejo izstopiti iz desnice. Vzrok je postopanje bukovinskega deželnega predsednika. — In pri nas?

Za finske kmete, katerih je 34 % brez zemljišča, določil je ruski car, da se v finskem proračunu določi svota, s katero bi se jim zopet nabavila zemljišča.

Med Angleško in Transvaalom pride skoro gotovo do vojne. Brzojav sporoča, da bode angleško ekspedicijo vodil general Redvers Buller.

Francoska dolgo ni mogla dobiti ministerstva. Sestava kabineta se Poincaréju ni posrečila, za njim je prišel Waldeck-Rousseau, ki je tudi pogorel, v zadregi se je Loubet obrnil do Bourgeoisa, ki je bil pri mirovni konferenci v Haagu, a tudi temu se ni posrečilo sestaviti kabineta. Sedaj se je sestava ministerstva vendar posrečila Waldeck-Rousseau. To pač jasno priča o veliki zmešnjavi na Francoskem. O pravdi Dreyfusovi poročajo časopisi, da utegne pred vojnim sodiščem v Rennesu priti do zanimivih razkritij. Ondi bode govoril Kazimir Perier, bivši predsednik republike, ki je natančno poučen o resnici. Molčal je doslej samo radi tega, da bi preprečil razpor med Francijo in Nemčijo. O stvari ve tudi njegov vojni minister Mercier, ki bode sedaj tudi prišel na dan z resnico. Kakor znano, se je Kazimir Perier opetovano izrazil, da je prepričan o Dreyfusovi krivdi. — O nemirih v Auteuilu so se izrekle končne sodbe: De Barrely in De Meyssonnet sta dobila po tri, Barriet dva, Feliks Barriet en mesec, Grofa Dion in Aubigny po 14 dnij zapora, a Fromesant mora plačati 200 frankov globe. Neuville je rešen krivde.

Vojna na Filipinih bode med deževno dobo ponehala, ker bi sicer mrzlica ugonobila vojski.

Domače novice.

Osebnosti. Prof. Fran Gerbič je prevzel vodstvo petju v tukajšnji farni cerkvi sv. Jakoba. — Finančni ravnatelj v Ljubljani Karol Lubec je imenovan dvornim svetnikom. — Deželnosodni svetnik v Krškem g. Alojzij Gregorin pride v Celje. — G. Emil Rizzoli, metliški okrajni sodnik, je imenovan deželnosodnim svetnikom v Novem Mestu, med sodnimi pristavi pa so sledeča imenovanja: za okrajnega sodnika v Krško pride g. Ivan Pogačnik iz Kranja, g. Jurij Šumer iz Metlike je imenovan okrajnim sodnikom v Metliki in dr. Jakob Toplak iz Ptuja je postal svetniški tajnik v Ljubljani. Imenovani so dalje: sodni pristav v Sevnici Jos. Sterger svetniškimi tajnikom v Mariboru, sodni pristav v Pliberku Anton Appelmann okrajnim sodnikom v Podkloštru, sodni pristav v Šmarju dr. Viljem Janežič svetniškimi tajnikom v Mariboru in sodni pristav Jos. Martinak v Šmohorju svetniškimi tajnikom v Celovcu. — Profesor na mariborskem učiteljskiču g. Fran Janežič je vložil prošnjo za upokojenje. — Profesor na državni gimnaziji v Trstu slovenski pisatelj g. Janez Jesenko je stopil v pokoj in je bil imenovan šolskim svetnikom.

Važen shod. Ker so ob vseslovenski delavski slavnosti nekatere točke dnevnega reda vsled neprestanega dežja morale izostati in sta se na shodu mogli vsprejeti samo udanostni izjavi cesarju in sv. očetu, sklicala bode, kakor čujemo, v jeseni „Slovenska krščansko-socijalna zveza“ v Ljubljano shod zastopnikov, da se po-

govore o podrobni organizaciji vseh slovenskih krščansko socialnih društev.

Delavska slavnost na Jesenicah. Jutri bode zbran na Jesenicah cvet gorenjskega moštva. Delavska slavnost na Jesenicah lepo zaključuje vseslovensko delavsko slavnost. Slovensko delavstvo bode dobilo ondi v roke jeseniškemu „Katoliškemu delavskemu društvu“ blagoslovljeno znamenje, prekrasno društveno zastavo. „Slovenski List“ pozdravlja ondi zbrane krščansko-socialne množice, ki bodo zopet pokazale, da se slovensko ljudstvo zbira še pod tisto slovensko zastavo, na kateri se blišči križ.

Izlet na Jesenice. „Slovenska krščansko-socialna zveza“ vabi še jedenkrat k obilni udeležbi pri jutrišnjem važnem izletu na delavsko slavnost na Jesenicah. Izletniki se zberó ob 1/2 7. uri zjutraj na južnem kolodvoru.

Malovrhova golida pretí Hrvatom! „Slovenski Narod“ dobiva vedno več nasprotnikov, odkar je postal trobilo židovskega liberalizma in odkar je namesto narodne zastave na vrh strehe nataknil zastavo „napredne“ gonje proti duhovnikom. Hrvatski listi so v verskih zadevah vedno jako zmerni in strpni, toda „Narodova“ liberalnost, ki presega že vse mere židovske podlosti, jim je začela presedati. Obsodila je zadnji čas že večkrat „Narodovo“ počenjanje „Hrvatska Domovina“. Ves čbupan toži Malovrh v „Narodu“, da glavarji „stranke prava“ slovensko inteligenco (hm!) od sebe odpravljajo, ter grozi „Hrvatski Domovini“ in gospodom Hrvatom, da ne bode „Narodova“ klika nič več molče prenašala njihovih zavratnih napadov, kakor jih je prenašala do sedaj. — Znabiti se pa Hrvatje ne bodo tako ustrašili Malovrhove golide, kakor si to domišljujejo v „Narodni tiskarni“. Saj so to potomci junakov, ki so stoletja se borili za „krst častni in svobodo zlato“. Da bi sedanji hrvatski možje, ki so že tudi mnogo žrtvovali za narodno in krščansko misel, kakor plahi zajci zbežali v grme, ko jim zagrozi liberalček, čigar klaverno figuro so nekđaj imeli priliko gledati v Zagrebu, kaj takega si znabiti domišljuje kak „Narodov“ golidar, toda v resnici se Hrvatje „stranke prava“ ne ustrašijo tako naglo, ker imajo trdna politična načela. Ustrahuje „Narod“ z nečedno golido pač mnogokrat „inteligentne“ Slovence, ljudi brez načel, in drži skupaj svojo kliko. A pri Hrvatih jo utegne skupiti. Priznati mora vsakdo, da imajo Hrvatje kot nepristranski opazovalci slovenskih razmer jasno sodbo, in ker so po dolgem opazovanju obsodili „Narodovo“ rovanje, je njih sodba odločilna.

Naravne posledice. Zdravnikom v ljubljanski tobačni tovarni, v kateri dela okolu 3000 slovenskih delavk in delavcev, je s plačo letnih 1400 gld. imenovan Nemeč dr. Höglér, ki ne zna slovenski. V Logatec je prišel za notarja Nemeč Galle. Tako pometa vlada z nami, ker ve, da „narodna stranka“ izpusti o takih prilikah samo kako papirno bombo, sicer pa udano služi, kakor naši dobri srednjeveški očetje, baronom in jim dela vizite in poklone. Baron Hein in baron Schwegel sta jako vesela stranke, ki kaže zobe le „klerikalcem“. Imenovanja Nemcev so naravne posledice našega domačega prepira, katerega goje „Narodovci“ s tem, da rajši vidijo ginevati slovensko moč, nego da bi ohranili v svojem programu krščanstvo. Res, „jako previdno je tedaj od narodne stranke, da v nekaterih vprašanih gospodarskega in kulturnega pomena po stopa v sporazumu z Nemci“ — takó piše sobotni „Narod“. Očitanja od naše strani, da ta „previdnost“ narodu škoduje, pa imenuje Malovrh v istem dopisu „S Štajarskega“: „Vedno iste izmišljene fraze, ki dolgočasijo.“ — Da, sloveno kožo mora imeti tisti narodnjak, ki take izjave v „Narodu“ mirno čita in še hladnokrvno pošilja naročnino na list, na tako ostudni način gojč izdajstvo slovenskih pravic.

„Ajs, ajs!“ — prazen meh! Nalašč smo nekoliko kopirali „Narod“, češ, bomo videli, kaj bo. Dan za dnevom prinaša ta „vzorni“ list, v katerega so posebno zaljubljeni kranjski liberalni učitelji, resnične in izmišljene škandalčke o duhovnih. Ob tej piči živi gospoda, ki je vedno lačna škandalov. Podali smo tedaj v zadnjem

listu par resničnih škandalčkov iz učiteljskih krogov za pokušnjo „Narod“ je molčal, češ, ta zna tudi, pa mi znamo bolje in smo znali prej. Grozovit „ajs, ajs!“ se je pa začel iz „Učiteljskega Tovariša“, kar nam priča, da smo stopili liberalčkom na živo kurje oko. Urednik Dimnik se je v „Tovarišu“ lotil g. Koblarja in je izpustil kot protibombo najbolj pametno misel svojih možganov, da naj namreč učitelji ne podpirajo društev in družb, pri katerih ima ta nasprotnik „gospode, ki je vedno lačna“, tudi najmanjšo besedo. — No, ta je pa v resnici modra! Ali g. Dimnik ne ve, da Koblar dela že leta in leta zastonske korake za učitelje, ne pa učitelji za Koblarja? Sicer pa vsakdo opravlja dobro delo, če kaj stori za dobre učitelje, in o tem niti govoriti ne maramo. A nekaj drugega je, kar se prezira v naših političnih bojih, in kar smo hoteli pokazati, namreč, da „klerikalci“ še niso najslabši ljudje, ker vkljub vednim plohamskovk še vedno delajo skupaj s svojimi zaničevalci pri družbah, ki so potrebne za obstoj naroda. Duhovni, ki bi opustili delo pri družbi sv. Cirila in Metoda in drugih potrebnih narodnih društvih, v katerih imajo kaj besede „Narodovci“, bi delali tedaj le po metodi in ukazu „novodobnega“ učitelja Dimnika. A, kam pridemo? Ako bomo vsi tako ravnali, kakor svetuje Dimnik, bomo v kratkem uničili najlepša vseslovenska društva. — Dosegli smo z ono pokušnjo dvojen vspeh: zasledili smo liberalnih učiteljev kurje oko ter našli pri Dimniku mesto narodnega srca prazen meh. He, he! novodobna šola! Hvala Bogu, da je nekaj učiteljev še iz stare šole!

Bolgar Jurij Kapčev je bil lani v Ljubljani in je obiskal uredništva slovenskih listov ter prosil urednike naklonjenosti glede macedonskih razmer. Nam se je smilil mož, ki je pripovedoval, koliko se trudi z utemeljenjem nekega lista, ki bo delal za svobodo Bolgarov, in smilili so se nam Macedonci, katerih muke je živo opisoval v raznih slovanskih jezikih. Te dni so pa časniki prinesli vest, da je Kapčev izdal vse načrte o neki vstaji Macedoncev turški vladi, ki je konfiskovala orožje in zaprla nevarne macedonske rodoljube. Mi pač res nismo slutili, da kdo pripravlja revolucijo, še manj pa, da bi bil Kapčev, ta navdušeni Bolgar, kak izdajalski lopov. Drugače ga je pa povohal Malovrh, ki ima v spoznanju duhov že iz dijaških let dober nos. Precej je spoznal, kakor se sedaj hvali v „Narodu“, klativiteza Jurija in njegove namere ter ni hotel imeti ž njim opravka. Da pa Malovrh nesrečnim zaprtim Bolgarom ni hotel naznaniti že lani povohanih namer o izdajstvu, to sicer ni lepo, pa že mora imeti svoj uzrok. Znabiti je Miroslav s klativitezom Jurijem kaj v sorodu.

Leopold Belar, upokojeni ravnatelj II. mestne ljudske šole, odlični slovenski glasbenik, umrl je preteklo soboto v Ljubljani v starosti 71 let. Bil je pravi slovenski mož, mehak in blag, a vstrajen in odločen pri delu. Dolgo let je vodil cerkveno petje pri sv. Jakobu. Na vseslovenski delavski slavnosti je ob nepopisnem navdušenju zbranega naroda predstavil širšemu občinstvu pevski zbor „Katoliškega društva za delavke“, katerega je on ustanovil in požrtvovalno brezplačno vodil do nenavadne popolnosti. Pogreba staroste slovenske pesmi se je udeležilo v ogromnem številu „Katoliško društvo za delavke“ pa tudi „Slovenska krščansko-socialna zveza“ z zastavo in pevsko društvo „Ljubljana“, ki je pred hišo žalosti in na grobu lepo pelo žalostinke.

Slovenščina — pastorka na Kranjskem. V tujini živeč Slovenec je poslal prepis slovenskega krstnega lista — dokument je izdal neki župni urad na Štajarskem, na Kranjskem so te listine navadno še latinske! — nekemu c. kr. sodišču na Kranjsko zaradi legalizacije. Prepis se je legaliziral z nemško klavzulo. Par mesecev prej je isti Slovenec dobil od sodišča v L. na Štajarskem ravno tak prepis, potrjen — s slovensko klavzulo! Torej na Kranjskem nemško potrjen je slovenske listine, na Štajarskem pa slovensko! Ne vemo, kakšni so predpisi o tej stvari, a gotovo je, da se je

tu grešilo ali na Kranjskem ali pa na Štajarskem zoper postavu. Mogoče je namreč to, da je določeno: 1.) legalizira se pri c. kr. sodiščih v istem jeziku, v katerem je pisana listina, ali 2.) legalizira se edino v nemščini, ali 3.) jezik legalizacije ni specijelno določen. V slučaju 1.) je grešil sodni uradnik na Kranjskem, v slučaju 2.) je grešil sodni uradnik na Štajarskem. Ta slučaj je nemogoč, ker ima dotični sodni uradnik nad sabo trdega Nemca kot šefa in bi mu ta že posvetil, ako bi delal proti predpisu. Ostane torej slučaj 3.). In v tem slučaju je dokazal uradnik na Štajarskem, da se zaveda ravnopravnosti slovenščine z nemščino, oni na Kranjskem je pa svečano dokazal, da pripravlja Šveglju in njegovemu programu pot ter priznava „Staats-sprache“. Morda se je ravnal kranjski sodnik po določbah alianse Slovencev-Kranjcev-Nemcev, ker je veren čitalec „Slovenskega Naroda“. To je „absolutna narodnost“!

Pevci na vseslovenski delavski slavnosti. „Slovenski Narod“ je tudi o serenadi vseslovenske delavske slavnosti zbral kopo lažij. Ne odgovarjali bi, da bi nas k temu ne silili požrtvovalni pevci, katerim „Narod“ podtika napredno požeruharstvo. Zato izjavljamo, da pripravljalni odbor za sodelovanje ni nobenemu posameznemu pevcu dal niti beliča, pač pa je dal v pevski sklad „Ljubljane“ primerno svoto. Izmed pevcev sta samo „Slavčeva“ člana Černe in Malič zahtevala po slavnosti plačila, katerega se jima pa ni moglo dati, ker sta zahtevala denarja tudi za take člane, ki so napram odboru odločno izjavili, da od delavske slavnosti ne marajo nobenega plačila, in ki Maliča in Černeta za kasiranje kakega denarja tudi po oblastili niso. Toliko smo morali povedati, da je rešena čast pevcev, ki so se v tako mnogobrojnem številu odzvali odborovemu povabilu in ki za svoje odlično sodelovanje zaslužijo najtoplejšo zahvalo vseh poštenih in nesebičnih ljudi.

Honetni kranjski Nemci, kakor jih je nazval „Narod“, bodo ustanovili v Trziču poseben urad, katerega naloga bode ondi naseljevati Nemce.

V pojasnilo. V številu 139. „Slov. Naroda“ z dne 20. junija 1899 je bilo čitati, da so višja oblastva iskala not mesto za svojega pristaša, in to še celo v Črnomlju, in da bi se mu baje jaz moral umakniti. Ali višja oblastva in še celo Njega eksclenca gosp. justični minister imajo gotovo pač dosti drugih in važnejših skrbij, kakor pa takšne malenkosti. Pa saj bi g. Galé še ne hotel nikoli iti za notarja v Črnomelj — nasprotno pa je obče znano in je z dokazili opravljeno, da so somišljeniki „Slov. Naroda“ sprožili vso to reč in svoje izmišljene „najnovjše skušnje“ podali za vzor, da bi tako izpraznili notarstvo v Črnomlju in svojega, nam znanega pristaša postavili notarjem, — ali so se zopet „vrezali“. V Črnomlju 22. junija 1899.

Anton Kupljen, c. kr. notar.

„Slovensko planinsko društvo“ priredi ob lepem vremenu svoj drugi društveni izlet na sv. Petra in Pavla dan dne 29. t. m. na sv. Višarje in bo tam otvorilo ob enem planinsko sobo. Odhod iz Ljubljane v sredo ob polnoči. Povrat v četrtek zvečer. Odbor uljudno vabi svoje člane, kakor tudi prijatelje planinstva k obili udeležbi.

Nemško nasilje in slovenska ponižnost. Dunajsko slovansko pevsko društvo je naznanilo za preteklo soboto svoj vrtni koncert. Koncert bi se bil imel pričeti o 7. uri zvečer, a že jedno uro prej so nemški burši zasedli vse prostore in so pozneje došlo slovansko občinstvo žalili na najsurejši način. Najprimernejši odgovor taki nemški preširnosti bi bil, pokazati vrata vsem nemškim „pevkam“ in „pevcem“, ki gostujejo in nadlegujejo Slovence s svojim kričanjem po naših restavracijah in gostilnah. Kakor nam poroča naročnik, bodo v Zagrebu pričeli tako akcijo, v Ljubljani pa se dobi slovenski gostilničar pri Lloyd, ki odpira svoj vrt nemškim pevcem, in dobi se občinstvo, ki po nemškem izzivanju na Dunaju dunajske nemške pevce mirno poslušajo. Čast „slovenski“ Ljubljani!

Pomagajte graškim Slovincem! Po dolgi borbi osnovali so si slovenski obrtniki, delavci

in dijaki sredi „velenemskega“ Gradca slovensko izobraževalno društvo „Naprej“. Namen društva je obvarovati ondotne Slovence germanizacije in demoralizacije. Število članov veselo narašča, a kljub temu je vzdrževanje društva v skrajno nam neprijaznem mestu združeno z ogromnimi žrtvami. Gre se pa za ohranitev graškega Slovenstva, ki je bilo do ustanovitve „Naprej-a“ popolnoma zapuščeno in od domovine odtrgano, gre se tudi za slovensko čast, ki nam veleva, da slovensko društvo sredi nemške trdnjave pripravimo do največjega razcvita. „Naša straža“ torej prosi Slovence blagih darov za novo slovensko postojanko. Vsak denarni ali književni dar je dobrodošel. Slovenke in Slovenci — pomagajte! Naslov društva je: „Naprej“, Gradec, Bürgergasse 18/I.

Ciril-Methodovi kresovi se letos ne bodo zažigali dne 4. julija, nego na večer 6. julija, ker je god sv. Cirila in Metoda prestavljen na dan 7. julija. Po vsej Sloveniji naj 6. julija zvečer zaplamte kresovi! Slovenska društva, storite svojo dolžnost na čast slovanskima blagovestnikoma in idejam, katere sta prinesla Slovanom!

„Slovenska Matica“ je imela zadnjo sredo izredni občni zbor, na katerem se je obravnavala jedina točka o prodaji društvene hiše na Kongresnem trgu. Društveni blagajnik g. dr. Starč je dokazoval, da kaže hišo prodati, ker bi renta nesla 240 gld. več, kot nese hiša, ako bi se ista prodala za 30.000 gld. Razprave so se udeležili gg. dr. Tavčar, Prosenč, Grasselli, Trstenjak, Plantan, Zupan, Poljanec in Hribar. Vsprejel se je slednjič župana Hribarja predlog, da naj „Matičini“ odbor dobro stvar o prodaji hiše pretehta, strokovnjake za svet popraša in potem na prihodnjem občnem zboru stavi svoje predloge, če se hiša popravi, ali proda. — Razlogi se lahko dobe za prodajo in proti prodaji hiše; da so se na zboru povdarjali poslednji z nekim ognjem od prizadete strani, je pa največ pripomogel tajni vzrok, da „Narodna tiskarna“ na Kongresnem trgu ne sme dobiti konkurenčnega podjetja, ki bi utegnilo vzrasti v sobah prodane „Matičine“ hiše. Če je predsednik Levec med debato opozoril dr. Tavčarja, da ga ni bilo pri zadnji „Matičini“ seji, pa pač ni nič novega povedal mnogoštevilnim odborništvom, ki navadno gledajo pri sejah prazni stol odbornika Tavčarja.

Dober odgovor. V Istri se je te dni mudil odlični član poljedelskega ministerstva. Ob isterških razmerah vskliknil je napram slovenskemu veljaku: „Oprostite, v Istri ste pač za celih sto let nazaj“. — „Baš tako dolgo je Istra pod avstrijsko upravo“, je bil odgovor slovenskega moža.

Shod v Gorici bode jutri pri Rebku. Razgovor bode o „krojaški zadrugi“, kateri je doslej pristopilo 235 udov s 505. deleži po 20 gld.

Kardinalu dr. Missiji bode cesar dne 27. t. m. ob 11. uri dopoludne v dvorni cerkvi na Dunaju položil na glavo kardinalski klobuk.

Na gimnazijah se bodo prihodnje leto skrčile učne ure aritmetike in geometrije, bolj podrobno se bode pa poučevalo naravoslovje.

„Naši straži“ je podaril krasno veliko stensko uro g. Fran Čuden, urar, zlatar in trgovec s priznanimi najboljšimi biciklji na Mestnem trgu v Ljubljani. Priporočamo požrtvovalnega domačega obrtnika tem potom najtoplejše kupujočemu občinstvu. Dalje sta za okrasbo stanovanja „Naše straže“ darovala g. dr. Val. Krisper, odvetnik v Ljubljani, lepo barvotiskano sliko Val. Vodnika in g. prof. dr. Janežič umetniški akvarel Bleda. Hvala iskrena!

Značilno! Prebivalci v Vodnjanu, italijanske krvi, so prišli v Pulj k g. dr. Laginji in ga prosili naj jim ustanovi posojilnico, da se rešijo italijanskih oderuhov. Dr. Laginja je storil potrebne korake in prošnja je že ugodno rešena. Tako dobe Italijani v Vodnjanu posojilnico pod nadzorstvom puljske posojilnice.

V Ljubljani je utonil v četrtek zvečer okolu 30 let stari delavec Janez Slana. Mož je bil precej natrkan ter je s svojimi neslanimi šalami nadlegoval ljudi po Trnovskem pristanu. Končno je šel k vodi in v vodi nadaljeval svoje šale. Pokleknil je v vodo, a kmalu mu je zmanj-

kalo tal pod nogami. Na pomoč mu je prišel sin peka Klešnika z Žabjaka, katerega je Slana skoro potegnil za seboj v mrzli grob. Ta grozni prizor je gledalo na obeh bregovih Ljubljane na stotine ljudi.

„Naša Sloga“ bode odslej izhajala v Pulju. G. prof. Matko Mandič ostane v Trstu in bo glavni sotrudnik „Naše Sloge“.

Skladišče v Sinčivasi se že pridno zida. Stavba bo 18 metrov dolga, 13 metrov široka in 12 metrov visoka, ter tako močno podstavljena, da bodo zgornji prostori lahko nosili do 25 vagonov (2500 meterskih centov) žita. Prvo nadstropje bo zvezano z železniško postajo po 40 metrov dolgemu mostu.

Delavski domovi. Slovensko zidarsko stavbinsko društvo v Ljubljani ima letos prometa nad 21.000 gld. Tudi v Zagorju ob Savi se je po trudu č. g. Martina Škerjanca osnovalo slično društvo, kateremu je pristopilo že 32 članov.

Slovensko vinogradniško društvo je imelo v četrtek popoldne v „Katoliškem Domu“ v Ljubljani svoj prvi občni zbor. K zborovanju je bilo vpisanih 50 udeležnikov. Predsednik državni poslanec svetnik Ivan Vencajz je v svojem pozdravu povdarjal potrebo, da se zadržno združi slovensko vinogradništvo, ker le tako bode možno se uspešno upreti konkurenci tujih vin, v prvi vrsti italijanskega. Društveni poslovodja g. Petrič je poročal o namenu društva, ki je kmetijskim, konsumnim, gospodarskim društvom in zadrugam, ki spadajo v „Gospodarsko zvezo“, kakor tudi posameznim svojim udom kupovalo za vinogradništvo in kletarstvo potrebne predmete, in sicer navadno po naročilu in na račun udov in le izjemoma na lastni račun, ter prodajati take predmete po naročilu in na račun udov; prodajati od udov pridelano vino in od njih vpošiljano grozdje navadno po naročilu in na račun udov, in le izjemno, če to zahteva zadržno poslovanje, tudi vino od udov in neudov na lastni račun kupovati in prodajati in v to svrhu preskrbeti potrebne kleti, prodajati se sme v sodih in v steklenicah, kakor tudi v nalašč za to ustanovljenih gostilnah; ustvariti druge naredbe za povzdigo vinogradništva in kletarstva svojih udov. Na mesto umrlega jareninskega župnika Fišerja volili so kot zastopnika štajarskih Slovencev č. g. kaplana Gomilšek iz Jarenine, v nadzorništvo pa gg.: dr. Kreka, kot načelnika, grofa Alfreda Coroninija, dr. Janežiča, dr. Furlana in Ferdo Tomažiča. Na čelu društva so pa gg.: Vencajz Ivan, državni poslanec, I. predsednik. Peterca Fran st., posestnik in veletržec, I. podpredsednik. Avguštin Vester, grajščak, c. kr. gimn. profesor, II. podpredsednik, Petrič Fran, trgovec, poslovodja, Pliberšek Ivan, načelnik prvega Ljubljanskega konsumnega društva, Križ Lacko, posestnik, načelnik Istrske vinarske zadruge, Schweiger Fran, župnik, deželni poslanec, Uršič Anton, posestnik, načel Vipavske vinarske zadruge, odborniki. Nasvetovalo se je mnogo dočrega. Omeniti je še, da je končno dr. Krek odločno protestoval proti temu, da „Gospodarska zveza“ ni poslala na občni zbor svojega zastopnika, kajti „na ta način „Gospodarska zveza“ ne bode dobila ugleda med nami in ljudje, ki jo vodijo, bodo izzvali protest tudi proti svoji lastni osebi.“

V Trstu se je policijsko prepovedalo propovedovati methodistovskemu propovedniku pastoru Dardi, ki je agitiral za gibanje „Proč od Rima“. Zabranilo se mu je radi tega, ker njegova sekta ni državno pripoznana in ker se je vlada bala nemirov. Krščanski socialci so razdeljevali oklice, v katerih so pozivali, naj se zborovanje Dardijevo razžene. Odbornika krščansko-socialnega mladeniškega društva Alojzij Krišan in Alojzij Fortuna sta bila aretovana kot povzročitelja agitacije ter se je pri njih izvršila hišna preiskava brez uspeha.

Drobne novice. Meščansko vojašnico v Ljubljani je kupil na dražbi g. Oroslov Dolenc za 21.005 gld. — V Ptujju hočejo Nemci ustanoviti „Studentenheim“. — V Gorici nameravajo v Codelljevi ulici zidati novo gimnazijo. — V Toplicah pri Novem Mestu se jutri otvori park. — Mariborsko sodišče je oprostilo Marijo

Hočevar, ki je s sekuro ubila svojega moža, dasi so porotniki njeno dejanje potrdili. Sodišče jo je oprostilo, ker je od ubojstva preteklo že deset let in je stvar zastarela. — Kartuzijanci bodo prišli na Kranjsko ter kupili grad in cerkev v Pleterjah. V dragoceni gotiški cerkveni stavbi v Pleterjah se sedaj hrani seno. — Grajščino Čušperk nad Kopanjem je kupil dunajski veletržec A. Dub. — Proti občinskim volitvam v Pomjanu so slovanski volilci vložili utok. — Štirje otroci so zgoreli minuli teden posestniku Knollu v Sonleitbergu na Štajarskem. — Slovenski škof Trobec v Ameriki je v Št. Pavlu podelil subdijakonatu slovanskima bogoslovcema M. Štrukelu in Fr. Rantu. — Usmiljene sestre ljubljanske so kupile premogokop na Kočevskem.

Zadružništvo na Goriškem. V Št. Petru pri Gorici so si ustanovili gospodarsko zadrugo, skoro dobe tako zadrugo v Brdih in tretjo ustanovo do konca leta za Solkan in Kronberg.

Nadvojvoda Leopold Salvator je bil danes teden v Ljubljani. Za dalje časa je s svojim obiskom počastil Radoljico.

Iz Mošenj se nam poroča: Dne 18. t. m. se je najslavesnejšim načinom blagoslovila brizgalna in gasilno orodje tukajšnjega prostovoljnega gasilnega društva. Cerkevno slovesnost in blagoslovljenje je opravil g. župnik Ivan Berlic ob asistenciji gg. kapelana in P. Konrada. Gosp. župnik je v cerkvenem govoru temeljito označil pomen slavnosti. Pri skupnem obedu bilo je več napitnic, najkrasnejša pa je bila državnega poslanca g. Pogačnika, kateri se povsod pokaže govornika. Brizgalna je izvrstna. Priporočamo trdiko smekal v Pragi po zastopniku Samsi v Zagrebu vsem ognjegasnim društvom.

Kranjska kmetijska družba ima dne 13. julija ob polu 9. uri dopoludne v „Katoliškem Domu“ svoj letošnji občni zbor. Na dnevnem redu je mej drugim volitev podpredsednika in osmih odbornikov.

Ljudska posojilnica imela je dne 22. t. m. svoj redni občni zbor in so bili v načelstvo kakor tudi v nadzorstvo izvoljeni vsi prejšnji člani. Kakor je razvidno iz letnega poročila je imela v l. 1898. prometa 6,911.243 gld. 87 kr. Stanje hranilnih vlog bilo je konec l. 1,540.844 gld. 05 kr., posojil pa 1,206.225 gld. 25 kr. Naložene denarja bilo je konec l. 338.174 gld. 73 kr. Čistega dobička bilo je l. 1898 5.554 gld. 11 kr. in znaša lastna glavnica posojilnice konec leta 1898 13.948 gld. 55 kr. Kakor kažejo številke je ljudska posojilnica v l. 1898 izdatno napredovala, ker je zasnovana na pravem temelju. „Ljudska posojilnica se preseli iz Gradišča na Kongresni trg štev. 2.

Za zastavo kršč. socialne zveze so darovali: Gosp. Andrej Vodušek 50 kr., gospa Manfredo nabrala 1 gld. 50 kr., „Katoliško delavsko društvo v Idriji“ 5 gld., Neimenovane gospodične nabrale 1 gld. 23 kr. „Zveza“ prosi nadaljnih darov!

Razne stvari.

Naš cesar se je prehladil in se je te dni moral podvreči zdravniški oskrbi. Imel je takozvani „Hexenschuss“, a mu je sedaj že skoro popolnoma odleglo.

Nové Proudy je ime novi krščansko-socialni reviji, katero je pričel izdajati jedenkrat na mesec g. Josef Hovádek v Pragi, Kremenčová ulice č. 1150—II. Na leto velja 1 gld. 10 kr.

Ameriška reklama. Vest, da kupi Dreifus v okolici Dubrovnika vilo, je bila le velika reklama za ondotni kraj. O Dubrovniku so izvedeli čitatelji skoro vseh evropskih listov.

Na graškem vseučilišču je bil izvoljen rektorjem nemški nacijonalec profesor Eduard Richter. Zanj so glasovali tudi profesorji teologije.

Srbski kralj Aleksander pride te dni v Opatijo. V Berlinu je izšla knjiga „Konec dinastije Obrenovičev“, v kateri se srbskega kralja Aleksandra slika kot povse npravno propadlega, ki bode zadnji svojega rodu.

Iz Prage se poroča, da je kardinal Schönborn nevarno bolan na pljučnici.

Zdravišče Cerkevnic v hrvaškem Primorju je kupil na javni dražbi nadvojvoda Jožef za svoto 250.000 gld.

Socijalno-demokratske agitatorje so na Nemškem finančne oblasti ostro prijela. Morali bodo plačevati dohodninski davek od dohodkov za agitacijo.

Morilca Kosto, družega Hugo Schenka, katerega dolže, da je umoril tri svoje žene oziroma zaročenke, in o katerem smo nedavno poročali, so zaprli v Chicagi. Prepeljejo ga na Dunaj.

Radi 318 tatvin je dobil pred dunajskim porotnim sodiščem neki Julij Raidl 8 let ječe. Predno pojde v zapor se hoče še poročiti.

Češki obrtniki na Dunaju so si ustanovili svoj posredovalni urad, ki jim bode preskrbeljeval češke vajence.

Prvi električni brzovlak v Evropi je pričel voziti med Düsseldorfom in Krefeldom. Daljino 22,2 kilometrov prevozi v pol ure.

Mednarodni jezik. Na razstavi v Parizu l. 1900. hočejo pokazati praktično novo sestavo svetovnega jezika, po katerem bi se mogli med seboj razumeti razni narodi. To je „le mundolingue“; predlaga ga društvo svetovnega jezika. Pravijo, da se ga je kaj lahko naučiti, ker obsega material, kateri pripada vsem kulturnim jezikom.

Svetovna razstava v Parizu. Da bi se zamoglo učiteljstvo obrtnih šolskih zavodov uspešno udeležiti svetovne razstave v Parizu, namerava naučni minister učiteljem, ki se leta 1900 podajo radi studij v Pariz, dati na čelo strokovno vodstvo. V to svrhu se izplačajo 400 učiteljem stroški potovanja v Pariz in šestnajstdnevnega bivanja tamkaj. Razun tega se ustanove tega poletja kurzi za učenje francoščine, in sicer na Dunaju in v Pragi.

Najnovejša vesti.

Romanje na Brezje. V nedeljo dne 9. julija t. l. bo veliko skupno romanje k Mariji Pomagaj na Brezje. Vodil bode romanje naš presvetli knez in škof. Romarski vlak bo odšel iz državnega kolodvora v Šiški ob 1/4 6. uri zjutraj, ter bo vozil, ne da bi se kje ustavil do Radovljice, odkoder pojdejo romarji peš s procesijo na Brezje. Romarji iz ljubljanske okolice morajo priti na kolodvor v Šiški. Iz Radovljice bode vlak odšel ob 6. zvečer in pride nazaj v Ljubljano ob 1/4 9. uri. Cena vožnje za tja in nazaj bo za eno osebo 3. razred 80 kr. Kdor se misli skupnega romanja vdeležiti, mora karto plačati naprej, in sicer najkasneje do praznika sv. Petra in Pavla t. j. 29. junija. Plačuje se od nedelje 25. t. m. pri porti v frančiškanskem samostanu, v prodajalnici pri Štefetu pred škofijo št. 13, v mokariji g. Velkavrha na Rimski cesti št. 3., v prodajalnici g. Podrekarja na sv. Jakoba trgu in v Prešernovih ulicah pri g. Veselu. Romanje se bo napravilo tudi ob neugodnem vremenu; denar se tistemu, ki se bo skesal, ne bo vrnil. Udje „Slovenske krščansko-socialne zveze“ in tretjeredniki pojdejo z zastavama. Pridruži se pa lahko vsak, ki se ne sramuje svoje vere očitno izpoznavati ter želi z romanjem počastiti Marijo Pomočnico.

Priljubljeni odbor.

„Razpor na Kranjskem.“ Pod tem naslovom je prinesel „Slovanski Svet“ članek, v katerem dokazuje, da je treba napraviti na Kranjskem mir, ker prepir Slovincem sploh škoduje. To je bilo od nekdanje naše prepričanje. Razmere poznamo dobro. Povemo pa javno, da je katoliško-narodna stranka za mir pripravljena, ako narodno-napredna stranka s slugo liberalne misli vred podpiše samo ta-le stavek „Slov. Sveta“: „Liberalizem na Slovenskem je v pozitivnem pogledu brez pomena, v negativnem pa na škodo vsega naroda. Kdor ga naznanja, laže narodu“.

Avstro-ogrsko pogodba. Glavni svet avstro-ogrsko banke je včeraj vsprejel predloge vlade o privilegijah.

V nemškem državnem zboru se je odklonil predlog vlade, potom katerega bi vlada lahko na najstrožji način postopala napram

stavkujočim delavcem. Blamiran je s tem v prvi vrsti nemški cesar, ki je prvi govoril o potrebi takega zakona.

Mirovno sodišče v Haagu. Prvi odsek je sklenil, da je prepovedano rabiti eksplozivna streljiva, ki se razletajo, ko so naletela; nadalje je prepovedano za dobo 5 let streljati iz balonov ali sličnih priprav.

„Slovenska krščansko-socialna zveza“.

Vreme nam je zmedlo ob vseslovenski delavski slavnosti nameravani socijalni shod. To ho treba še namestiti. Pred vsem moramo postaviti „krščansko-socialno zvezo“ na tisto stališče, ki ji pripada po njenem vzvišenem namenu. Zato pozivljemo vsa društva našega mišljenja, ki se še niso dozdej oglasila, naj naznajo čim najpreje svoj pristop k zvezi.

Naše delo ne sme počivati. Kar nas stoji na krščansko-socialnem temelju, moramo se čim najtesneje združiti in se v vseh ozirih podpirati. Zveza bo dala posamnim društvom novo življenje. Vse to se bo vršilo bolj jednotno, po skupnem načrtu. Nekaj stvari naj tu posebej omenjamo:

1. Zveza bo organizovala shode. Kadar koli bo kaka važnejša zadeva na socijalnem polju, pa bo zveza skrbela, da bodo po vseh krajih ob istem času zborovali shodi o dotičnem predmetu. To je neobhodno potrebno.

2. Zveza bo skrbela, da se osnujejo potrebne krščansko-socialne strokovne organizacije, o katerih smo v letošnjem „Glasniku“ že mnogo pisali. Strokovna društva so nujno nadaljevanje našega dosedanjega dela.

3. Zveza bo svojim društvom dajala v vseh zadevah nasvete, navodila in poduk. Vsako v zvezi stoječe društvo se sme obrniti nanjo.

4. Kjerkoli bodo hoteli ustanoviti kako društvo v krščansko-socialnem smislu, naj se obrnejo na zvezo, ki jim bo drage volje v vseh stvareh postregla.

Že iz teh točk, ki smo jih tukaj navedli, lahko izprevidi vsakdo, kolikega pomena je zveza za nas. Po pravilih bo vsako leto zvezin shod. Skrbeli bomo, da se bodo kraji zborovanjem menjavali. Pri teh shodih, kjer se bodo sešli odposlanci zvezinih društev, se bomo razgovarjali in sklepali o vseh zadevah, tičočih se naše organizacije.

Zato smo prepričani, da naš poziv ne ostane brez vspeha. Mnogo društev je že združenih z nami. Pristopilo jih bo pa še brez dvojbe veliko število. Opozarjati moramo le na to, da politiška društva ne smejo imeti zveze med seboj in da se zato morejo zvezi pridružiti samo nepolitiška društva.

Ta poziv prinaša zadnji „Glasnik“. Pridružujemo se mu tudi mi z željo, da naj „Slovenska krščansko-socialna zveza“ ob podpori vsega poštenega Slovenstva odločno nadaljuje svoje delo, katero je pričela s tako lepimi vspeli za slovenske delavske sloje.

„Matica Hrvatska.“

Kdor se hoče podučiti in zabavati za mal denar, ta naj se naroči na „Matico Hrvatsko“. Tri knjige mej letošnjimi deveterimi so podučne, zelo podučne. In ker mi je poduk prva stvar, naj omenim podučne knjige najprvo.

O Rusiji piše se mnogo. Ta slovanski kolos mika razne narode. I mi Slovenci imamo nekoliko potopisnih črtic o ti največji slovanski domovini izpod peresa g. Stijasnija, katere je izdal Gabršček v svoji „Slov. knjižnici“ pod naslovom: V Petrograd. Hrvatje imajo pa več! Dr. Ivan Hoič je napisal prvi del „Slik iz opčega zemljepisja“, v katerem je orisal — Rusijo. V kolikor morem soditi, reči moram, da se mu je dobro posrečilo, opisati historijski razvitek ter kulturno in gospodarsko stanje Rusije. Osobito se odlikujejo poglavja o materijelni in duševni kulturi ter o državnih uredbi. Svetoval bi vsakemu Slovincu, kdor se hoče malo bolj orijentirati o Rusiji, naj čita to Hoičevo delo.

Poleg tega naj pa tudi nikdo ne prezre dr. Lobmayerjevega spisa: „Čovjek i njegovo zdravlje“. Popularno pisanih medicinskih knjig imamo Jugoslovani vrlo malo. Lobmayer je pa v tem zelo vesten in marljiv. Niti „Poviest naj-novejega vremena“ od Ivana Rabarja ni brezpomembna za našo kulturo, dasi ni nič posebnega.

In sedaj zabava. Tu nas razvesele zopet tri knjige, in to: „Sjene ljubavi“ od Janka Leskovarja, „Izbrane pesmi“ dičnega Silvija Str. Kranjčevića in „Izabrana djela“ pokojnega Ant. Nemčića.

Leskovar je original v hrvaški književnosti. Sam stoji s svojo individualnostjo sredi vrvenja ter odkriva svojo bol in svoje tuge. Ni mnogo napisal. Ali teh šest spisov, kar jih imamo od njega, svedoči, da je Leskovar umetnik, ki pozna v tančine dušo človeka. Spominjam se njegove, v „Viencu“ (l. 1891. št. 13) obelodanjene sličice „Misao na vječnost.“ Ah, to vam je tragedija srca, tragedija, ki se skonča z groznimi besedami: „Gjuro je Martić poludio“. In v Istini, zblaznela je duša, ki je hotela pronikniti vse... In to ni mogoče! „Sjene ljubavi“ niso najboljša Leskovarjevo delo, ali so ipak vredne njegove muze. Tu je Leskovar naslikal človeka, katerega mučijo razni problemi. Cela stvar se čita vrlo ugodno in prijetno. — O Kranjčeviću, o tem orjaku hrvaških pesnikov, pak bi rad napisal mnogo, ali gosp. urednik mi je odmeril prostor. Kranjčević vam je pesnik, pravi pesnik po milosti božji, smel, človek velikih in lepih idej. Kdor ima smisla za lepo in umetno, vzemi v roke Kranjčevića in čitaj. Analizirati ga ne morem boljše, kakor da rečem: bister duh, oster pogled, fin značaj ter globoko čuvstvo, odeto v lepo odejo, to se skriva v pesmih učitelja Kranjčevića.

„Izabrana djela“ pok. Nemčića pak so nekak dobron spomin na idealne Ilirce. Kdor pozna dela Stanka Vraza, „Slovenec uskoka“, ta bo takoj vedel presoditi i Nemčića, ker je le-ta najvernejši Stankov učenec. Nemčićeve pesmi preprega istotako mehke ali dober humor kot Vrazove. Nemčić se je rodil 1813. l., umrl pa je l. 1849.

Mej izdanji „Matice Hrvatske“ so pa še tri knjige, ki sicer niso brez važnosti, ali vendar zaostajajo za omenjenimi. — Edhem Mulabdić je napisal za „Zabavno knjižnico“ povest „Zeleno busenje“, katere dejanje se vrši za časa okupacije Bosne in Hercegovine. Cela pripoved je nesrečno zasnovana, nima idej, le to jo opravičuje, da jo je spisal Mohamedanec iz Bosne, tem se pa glede na njihovo kulturo sme dovoliti marsikaj, kar se niti Sičanu niti Zagorcu ne sme. Tomičev „Zmaj od Bosne“ je izšel tu v drugi izdaji. I ti pripovedi je vzet sujet iz historije Bosne. Obravnava se upor vezirja Husein-kapetana Gradačevića proti turškemu sultanu. Povest lepo slika ljubezen lepe Mejre do Huseina in njegovo sovraštvo do Ali paše Vidaića.

Na zadnje naj pa še omenim „Slovensko knjižnico Matice Hrvatske“, VI. knjiga, kjer vidimo „Pripovijesti“ priljubljenega poljskega romansijera Henrika Sienkiewića.

Pravi se, da sta Sienkiewić in Rostand dva najbolj simpatična sedanja pisatelja. Ne bi rekel dvakrat, da ne. Sienkiewić mi v istini izredno ugaja, pa naj čitam od njega karkoli. Uprav z naslodo sem prečital te pripovedi, dasi sem jih že večkrat bral. Umesten se mi zdi predgovor g. prevajalca dr. Gostiše, samo, da je skoro prenaiven.

„Matica Hrvatska“ je tedaj zopet podala narodu nekaj, kar mu bo koristilo, ako se bo hotel poslužiti njenih sadov. Želel bi, da bi i naša „Slovenska Matica“ kmalu mogla stati vstrec z zagrebško posestrimo. —akg—

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali: Podružnica za Vuhred - marenberski okraj po č. g. župniku Jos. Černku 6 gld. 50 kr. — G. cand. phil. Nachtigall na Dunaju mesto za spomenik rajnega Kunišiča 3 gld. — Podružnica na Teharjih 15 gld. — Č. g. prof. dr. Svetina z Rožnika 5 gld. — Podružnica za Rožek in okolico po č. g. provizorju V. Limpelnu na Ostrici 12 gld. 50 kr. — Moška podružnica v Prvačini po g. Fr. Andrišku 13 gld.

70 kr. Ženska podružnica v Črnomlju po g. blagajničarki Magd. Pezdirec 50 gl. — Po g. Mat. Senčarju nabranih 10 gl., katere je pri raznih prilikah zložilo veselo omizje jugoslovanskega dijaškega društva »Šumadija« v Pragi. — Podružnica za Ruše in ok. po prvomestnici g. Emi Gorišek 100 gl. — G. Bonač, založnik svičnikov družbe »sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani, je poklonil družbi od svinčnikov 25 gl. G. Bonač je naročil izvrstnih Cirilskih svinčnikov, katere toplo priporočamo Slovincem. — Ob enem se uljudno vabijo podružnice družbe »sv. Cirila in Metoda«, ki se niso poslale letošnjih doneskov, da naj iste pobero o godu zavetnikov naše družbe.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Slovinci!

Dne 6. julija, pred godom slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, zažigajte po slovenskih hribih kresove!

Cerkvena mizarska dela.

Podpisane izdelujem zlasti **cerkvene klopi, spovednice, okna, vrata in klešalnike** po vzorcih in lastnem načrtu ter se za taka dela priporočam čast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom. Zagotovem izvrstno delo in nizke cene. Že desetim cerkvam sem izdelal klopi v največjo zadovoljnost.

Da je moje delo res trdno in lepo, spričujejo klopi po farnih cerkvah v Dobu, Radomljah, na Rovu, Brdu, Gorici, v Moravčah, Pečah, Komendi, pri Sv. Jurju pri Kranju in v novi cerkvi v Vodich, pa spovednica na Holmcu.

Ravno sedaj izdelavam cerkvene klopi za farno cerkev v Čemšenik.

Postavljenje novih klopij v cerkvi traja le 5 do 6 dni.

Josip Stupica na Viru,
48 (41-12) pošta Domžale.

„Slovenski List“ se prodaja v Brusovi (Štefotovi) prodajalnici pred Škefijo. Posamezna številka 7 kr.

Janko Klopčič

urar v Ljubljani, Prešernove ulice št. 4.

Priporoča

Nikelnaste, jeklene, srebrne, Tula, ameriške plaque, zlate ure. Stenske ure. Ure z nihalom. Salonske ure. Pisarniške ure. Raznovrstne lične izdelane budilke. Srebrne, Tula, amer. plaque, novo-zlate, fine 14kar. zlate verižice, zapestnice, prstani, uhani, zapone, priklepki, gumbi za manšete in srajce, igle za kravate iz granatov. Razne stvari iz Kina srebra. Prstani in uhani z dijamanti in briljanti. Specijalitete vsake vrste v zalogi.

Nikjer se ne kupuje ceneje.

Popravila zanesljivo, točno in ceno!

21 (48-42)

Tinktura zoper kurja očesa

gotovo najboljše sredstvo
za hitro odpravo kurjih oces, trde kože itd.

Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr

Dobiva se v (60-2)

deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustk-a v Ljubljani.

Gabr. Piccoli,

lekarnar „pri angelu“,

dvorni založnik

Nj. svetosti papeža Leona XIII.

v Ljubljani,

Dunajska cesta.

Brezje na Sp. Štajerskem, 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepričali, da je ta Vaša tinktura za želodec, katero je rabila že cela moja hiša z najboljšim uspehom, res najboljše sredstvo zoper želodčne in tudi mnoge druge bolezni, se Vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu, kateri me je na to izvrstno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da Vam izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter Vas uljudno prosim, da mi pošljete zopet jedno škatljico tinkture za želodec z 12 terimi stekleničicami in jeden lonček Glicerina Crème.

S spoštovanjem

Tomaž Dobek,

Posljite mi s poštнім povzetjem pod spodaj stoječim napisom 24 stekleničice izvrstne »želodčne esence«, ki se rabi z najboljšim vspehom.

Jožef Černko, župnik,
Vuhred. — Štajarsko.

Posljite mi s poštнім povzetjem 12 steklenic Vaše želodčne tinkture. Naš g. župnik Belec jo vsakemu bolehnemu prav gorko priporočajo in skoraj vsaki, ki jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem

Ivana Vidas
pri Sv. Martinu, p. Sv. Nedelja,
S. Domenica d' Albona, Istria

Naznanilo.

S tem slav. p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem pod firmo

Jakob Janež

stavbenik vodnjakov — Sv. Petra cesta št. 16

začel samostojno izvrševati vsa vodnjaška stavbinska dela ter prevzemam tudi polaganje lesenih in železnih cevij za vodovode.

Priporočujoč se slavnemu občinstvu, da se pri napravi vodnjakov itd. blagovoljno ozira na-me, bilježim z vsem spoštovanjem

Jakob Janež
vodnjaški mojster.

62 (3-1)

Ignacij Čamerik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

35 (11-11)

nagrobni spomenikov

preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, kakor točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravi obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Najnovejše!

Grobni okviri

Najnovejše!

istotako trdni, kakor kamen, po najnižjih cenah.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

stavbinske opeke, zarezne strešne opeke

(Strangfalz-Ziegel) in tem pripadajočo

stekleno zarežno opeko.

Strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

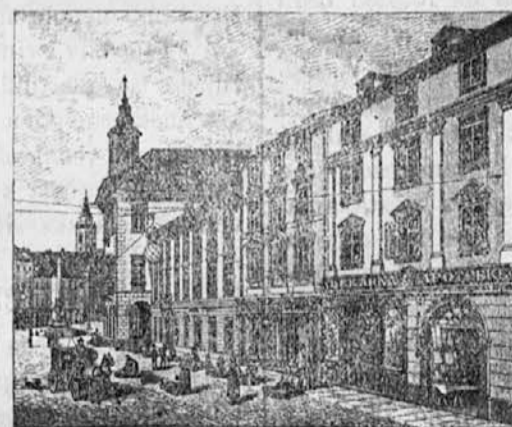
(lastni izdelek).

53 (10)

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene.

Trnkóczyja

ustna voda
steklenica 50 kr.

Trnkóczyja

prašek za zobe
škatljica 30 kr.

kakor tudi

vse medicinično-kirurškične in pharmaceutične preparate, specijalitete itd., dietična sredstva, homeopatična zdravila, medicinska mila parfumerije itd. itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani

13 (12-9)

lekarniške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy v Ljubljani na Kranjskem,
Viktor pl. Trnkóczy na Dunaju, Margarethen,
Dr. Oton pl. Trnkóczy na Dunaju, Landstrasse,
Julij pl. Trnkóczy na Dunaju, Josefstadt,
Vendelin pl. Trnkóczy v Gradcu na Štajarskem.

↳ Pošljatev z obratno pošto. ↵